

הלכה כרבי יוסי.

שנינו במשנה: **איש ואשה** שעשו צרכיהן לתוך הספל ונמצא דם על המים, רבי יוסי מטהר ורבי שמעון מטמא.

איבעיא להו: איש ואשה עומדין — מה לי **אמר רבי מאיר**? שהרי רבי יוסי שטיהר טעמו הוא מפני שאפילו דם שודאי יצא מהאשה אינו מטמא, וכמבואר ברישא של המשנה, ורבי מאיר חלק עליו שם, ומטמא.

אולם אפשר לומר **כי אמר רבי מאיר** עומדת טמאה, זהו דווקא ברישא, שישנו רק חד

ביושבת על שפת הספל, ומזנקת בתוך הספל באמצעיתו, ונמצא דם בתוך הספל. ומוכיח מקום הדם שהגיע ביחד עם מי הרגליים, **דאם איתא דבתר דתמו מיא אתא דם** מהמקור — **על שפת הספל איבעי ליה לדם** זה לאשתכוחי, שהרי הדם בעצמו אינו מקלח וכיצד הגיע לאמצע הספל אם לא שמי הרגליים נטלהו עמהם? (5)

אמר שמואל, ואמרי לה אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבי יוסי, שטיהר גם עומדת.⁽⁶⁾

וכן אורי ליה רבי אבא לקלא [שם חכם],

סופר [שו"ת, קמח] **והרש"ש** סוברים שרש"י חולק, וסובר שמודה רבי יוסי שחוששים ל'בתר דתמו', ונחלקו רק בחשש 'הדור מי רגליים'.

6. כתב הרא"ש [א] שמודה רבי יוסי בעומדת ושותתת שטמאה, כיון שיש שתי סיבות שיכולות לגרום שיחזור מי רגליים, חוששים לכולי עלמא. ונראה שהרא"ש הלך כפי שיטתו [המבוארת בהערה 3] ש'עומדת' ו'שותתת' הן סיבות הגורמות למי הרגליים לחזור לאחור, ולכן בהצטרף שתי סיבות יוחמר החשש. אבל לרש"י הסובר שהסיבה הגורמת למי רגליים לחזור היא העצירה שעוצרת עצמה מלהטיל, 'עומדת' ו'שותתת' הם רק סימנים לכך שעצרה עצמה, אם כן, אי אפשר ששני סימנים יחמירו את הדין כיון שהסיבה היא אחת, ומטהר רבי יוסי גם עומדת ושותתת.

התוס' [יד ב, ד"ה ורבי יוסי] הביאו מהר"ח שגם לרבי יוסי אינה טהורה אלא מדאורייתא אבל מדרבנן טמאה בטומאת כתמים. וראה בבית יוסף [קצא], בש"ך [שם ג], בסדרי טהרה [שם ב] ובמהרש"א ובמהר"ם [יד, ב] שדנו אם לר"ח טמאה לגמרי בטומאת כתמים, או שרק

הרגליים שיוצאים בקילוח שבסוף ההטלה פוסק הקילוח ויוצאים מעט מי רגליים בשתיתה, והקשתה הגמרא שנחשוש שמי הרגליים ששתתו הם שגרמו לדם לצאת.

ומחלוקת זו תלויה במחלוקתם [המובאת בהערה 1] מהו ההיתר במזנקת. כי לפי פירוש התוס' שתולים שמי הרגליים הם שגרמו ליציאת הדם, צריך לפרש שגם ב'בתר דתמו', הכוונה היא שמי הרגליים מוציאים דם. וקושיית הגמרא היא שמא מי הרגליים השותתים גרמו ליציאת דם מהמקור. אבל רש"י, החולק וסובר שאין הכרח לתלות את הדם במי הרגליים, יכול לפרש שהגמרא הקשתה שנחשוש שמא יצא הדם מעצמו לאחר תום ההטלה.

5. **הרשב"א** [בחידושים, ובתורת הבית ז ד] **והר"ן** [שו"ת מט] כתבו, שכל החשש שיצא הדם 'בתר דתמו' הוא דווקא לרבי מאיר, אבל רבי יוסי [שהלכה כמותו] לא חשש לזה. נמצא שנחלקו רבי מאיר ורבי יוסי בשני דינים: א. האם חוששים שחזור מי הרגליים. ב. האם חוששים לבתר דתמו. וכתב הב"ח [קצא, ד"ה האשה] שכן היא גם שיטת רש"י. אולם החתם